

סודק עם ניפה

רשימה שלישיית בסידרה: האם היה

הרב ברגמן קשור בפרשת

ילדי תימן, ומה היה חלקו בעיסקות

מיסתוריות שעשו עסקני האפד"ל?

גילה אז העולם הזה (1932): „באמריקה הצפונית קיים מחסור חמור בילדים לא-מוץ. זוגות חשוכי-בנים מוכנים לשלם סכומים עצומים כדי לזכות באישור לאי-מוץ ילד. במיוחד קשה מצבם של יהודים. המבקשים לאמץ ילדים יהודיים. לשוק הרעב הזה הוצעה לפתע סחורה מבוקשת ביותר: תינוקות יהודיים בריאים ונחמדים. מישראל עצמה... התינוקות הגיעו היום לגיל בגרות, ובקהילות יהודיות מסוימות מצביעים עליהם ואומרים: זה התינוק מישראל! הם בולטים בדבר אחד: עורם הכהה, שערם השחור והמבריק, עיניהם החומות והצוחקות — בניגוד לעור הור-רוד, העיניים האירופאיות והשיער הבהיר של הוריהם-מאמציים.“

פו הוכחות ועדויות מעוררות צמרמורת. הסתבר לגבי חלק מהילדים לפחות, כי הם נחטפו ונמסרו לאימוץ. אחד ההסברים שהושמע בשעתו היה: „אם היו משאירים את התינוקות בידי הוריהם במחנות, הם היו מתים. הוריהם אפילו לא היו מרגישים באובדנם. מוטב היה לתת אותם לאימוץ למישפחות חשוכות-ילדים, כדי שייצלו ממוות.“

שתי חקירות נערכו בעקבות תביעות ההורים שהתעוררו לפעולה. אחת מהן היתה חקירה של אחת מוועדות הכנסת. השניה היתה של מישטרת פתח-תיקוה. שתי החקירות הסתיימו בלא-כלום.

הרב מצא

ילדים לאימוץ

בתחילת שנת 1967 הופיע העולם הזה בגילוי מדהים, שחשף את אחד הסודות המדהימים ביותר של הפרשה: רק תינוקות בודדים מבין ילדי תימן שנחטפו והועלמו ממחנות העולים אומצו על-ידי אורחים ישראלים. רובם הוצאו לחו"ל — ובעיקר לארצות-הברית.

באותה כתבה נכלל גם גילוי נוסף: אחד האנשים הפעילים ביותר בעידוד אימוץ הילדים מישראל היה „עסקן דתי ידוע, שאף נושא בתואר רב. אס-כי עסקו אינם תמיד כשרים. הוא אורח אמריקאי, אף כי גדל וחונך בירושלים. הוא ירד מהארץ בשנות השלושים לאחר שאביו הסתבך בשערוריה גדולה.“ גילוי אחר: ההורים המאמצים בארצות-הברית היו נתבעים לשלם, בשעת מסירת התינוקות מישראל

שפיגל

יהודה שפיגל, מי שכיהן כסמנכ"ל משרד-הבריאות בשנת 1963, כשיצחק רפאל שימש כסגן שר-הבריאות, יושב על ספסל-הנאשמים כנאשם בעיסקת שוחד בפרשת בית-החולים תל-גיבורים. שפיגל ריצח עונש-מאסר אחרי שהורשע, אולם מאז השתחרר שטר על שתיקה מחלטת בכל הנוגע לפרשה. בין אלה ששיכנעוהו לשמור על שתיקה בקשר לפרשת תל-גיבורים היה גם הרב ברגמן.

כ.ו.ש.ר. נוסטלריה

את התעלומות הטראגיות והשערורייתיות ביותר בתולדות המדינה, שטרם פוענחה עד עצם היום הזה, התעררה לפני כשמונה שנים, בתחילת שנת 1967.

היה זה כאשר כמה עשרות מישפחות בארץ קיבלו לבתיהן, באמצעות הדואר, מיסמכים מוזרים ביותר. היו אלה צווים התייצבות של מחלקת-הגיוס במשרד-הביטחון, שנועדו עבור בניהן של אותן מישפחות. נאמר בהן, כי מאחר שהבנים לא התייצבו כנדרש לפי צו-ההתייצבות שנועד ליוצאי-צבא מהשנתונים שלהם, הם נדרשים להתייצב מיד בלישכות-הגיוס. חמור באותם מיסמכים, שהגיעו אל כ-250 מישפחות, היה העובדה שבניהן של אותן מישפחות, להם נועדו הצווים, לא היו קיימים כלל. הם נחשבו בין המתים. כל המישפחות שקיבלו את ההודעות המשונות היו יוצאות תימן. כולן הגיעו לארץ בעת מיבצע „מרבד הקסמים“ ש-נערך בשנים 1949-50, מיבצע העלייה ההמונית של יהודי תימן לארץ. לכולן היו בשעתו ילדים, שכוננו בשמות אשר ננקבו בצווי-הגיוס. אלא שילדים אלה נעלמו בעודם תינוקות, סמוך לעליית מישפחותיהם לארץ. להורים הנואשים, שבאו לחפש את תינוקותיהם שהופקדו בבתי-ילדים במחנות העולים או בבתי-חולים, נאמר אז: „התינוק שלכם מת. קברנו אותו. לא יודעים איפה הקבר.“

כך, בצורה מיסתורית, נעלמו כ-250 תינוקות של עולי תימן. מישפחותיהם לא קיבלו תעודות-פטירה. הילדים, שמתו כביכול, נרשמו כאזרחים חיים ברשימות מירשם התושבים. כאשר חלפו השנים והם נכללו בשנתוני יוצאי-הצבא, שלחו להם שילטונות משרד-הביטחון באופן אוטומטי צווי-גיוס, תבעו שיתגייסו לצה"ל. כאשר הסתבר שאין אלה תופעות חריגות ושמדובר במאות תינוקות, התארגן ועד של עולי תימן, שתבע לחקור את מלשם הנעלמים התינוקות. לאט-לאט נאס-

קפ
הילד והחשע עם הילד
ילדי
תימן
נאכרו
לאמריקה!

אל השוק הרעב הזה הוצעה לפתע סחורה מבוקשת ביותר. תינוקות יהודיים, בריאים ונחמדים, מישראל עצמה. המציע היה עסקן דתי ידוע, שאף נושא בתואר רב, אם כי עסקיו אינם תמיד כשרים. הוא אורח אמריקאי, אף כי גדל וחונך בירושלים. הוא ירד מהארץ בי שנות השלושים, לאחר שאביו הסתבך בשערוריה גדולה. איש זה הודיע, שהוא יכול להביא ילדים לאימוץ. הודות לקשריו עם העסקנים הדתיים — שהיו ממונים אז על כל שלבי העלייה, המירשם והקליטה בארץ — היתה לו גישה חופשית לגמרי לכל מחנות-העולים והמוסדות שטיפלו בעולים. בעזרת קשרים אלה הצליח להוציא את התינוקות לא רק מהמחנות, אלא גם מישראל. כמה מהעברות אלה היו רשמיות, בידיעת מוסדות סעד? רק הוא יודע.

★ ★ ★
„זה תינוק מישראל“

וא לא סיבך את עצמו בעסקים כה נוראים לשם שמיים, או מתוך רחמנות על זוגות הסריילדים. הוא עשה זאת כרגיל: 5000 דולאר עבור כל תינוק —

השערוריה
שער העולם הזה מחדש ינואר 1967, בו הופיעה הכתבה שחשפה את שערוריית העלמתם של ילדי עולי תימן בשנים הראשונות שלאחרי מום המדינה, ומסירתם לאימוץ למישפחות חשוכות-ילדים.

הרימו
קטע מתוך הכתבה על פרשת ילדי תימן, שפורסמה לפני 8 שנים בעולם הזה. קטע זה מספר על מעורבותו של רב אמריקאי בפרשה, על ידי מציאת הורים מאמצים לילדי תימן שהועברו מישראל לארצות-הברית.